

Tværtimod. Kun lovgivning kan rette op på den skævhed.

ILO-konventionen

Konvention nr. 140 og henstilling nr. 148 om betalt frihed til uddannelse fra ILO – Den Internationale Arbejdsorganisation – har både Dansk Arbejdsgiverforening og Landsorganisationen i Danmark stemt for vedtagelsen af den 24. juni 1974. I konventionen tales bl.a. om, at der skal ydes »betalt frihed til uddannelse med henblik på: a) oplæring på ethvert niveau, b) almen, social eller samfundsrettet uddannelse, c) uddannelse i fagforeningsvirksomhed.« De foreliggende lovforslag kan således ses som en dansk udfyldning af ILO-konvention nr. 140 fra 1974. Det skal i denne forbindelse anføres, at der er gennemført BFU-ordninger i adskillige andre vesteuropæiske lande, bl.a. Frankrig, Italien, Vesttyskland, Sverige og Holland.

Undervisningens tilrettelæggelse

Undervisningen skal tilrettelægges ud fra deltagerens forudsætninger, erfaringer og ønsker. I øvrigt sikrer forslagene om ret til frihed til uddannelse to vigtige ting: For det første, at lønmodtagerne får endnu en frihedsrettighed, nemlig retten til at vælge uddannelse, uden at arbejdsgiveren kan blande sig i dette, idet lovforslaget om ret til frihed til uddannelse samtidig sikrer, at lønmodtageren kan vende tilbage til arbejdspladsen efter endt uddannelse. For det andet sikrer lovforslagene om betalt frihed til uddannelse, at lønmodtageren frit kan vælge mellem en enorm mængde af vidt forskellige uddannelses tilbud.

Imidlertid vil det være nødvendigt bl.a. inden for enkeltfagskurserne at eksperimentere med undervisningens form og indhold, så førnævnte hensyn bliver taget. Det vil samtidig være vigtigt at styrke den voksenpædagogiske forskning. Eksamen må også tilrettelægges således, at den passer til den valgte undervisningstilrettelæggelse.

Oplysningsforbund, daghøjskoler og folkehøjskoler har delvise erfaringer med de voksne korttidsuddannede, som står mest fremmede over for videreuddannelse. Her vil det være nødvendigt at sætte en udvikling i gang. (Specialarbejderforbundet er så småt begyndt at give tilskud, hvis dets medlemmer ønsker at gå på kursus på de folkehøjskoler, som forbundet har samarbejdsaftale med). Disse udbydere af undervisningen vil have en helt naturlig interesse i lokalt at tage kontakt med brugerne og deres organisationer for at udvikle kurser, der i særlig grad tilgodeser deltagerens behov.

De kollektive kurser har den styrke, at det er arrangeret selv, der fastlægger undervisningens form, indhold og målsætning og tillige ansætter læreren. Her vil der om ønsket være mulighed for at finde lærere fra egne rækker. Således ligger de kollektive kurser i forlængelse af de stærkeste traditioner inden for dansk folkeoplysning.

Det må ved følgelovgivning sikres, at der er børnepassningsmuligheder for deltagerne.

Nogle danske erfaringer

AOF har i efteråret 1987 udsendt en rapport, »Betalt frihed til uddannelse – hvorfor, hvordan?«, hvori en række BFU-forsøg finansieret af LO's forretningsudvalg evalueres.

Af rapporten fremgår bl.a., at »motivationen til at tilmelde sig undervisning ofte er afhængig af, om man kan gå sammen med arbejdskammerater, om man kan tilmelde sig »samlet«, om man har haft personlig kontakt til opsøgerne og/eller tillidsrepræsentanterne . . . Opsøgerne skal være (aner)kendte personer i forhold til målgruppen . . . Opslag eller tilmeldingslister er altså generelt ikke nok . . . Virksomhedsbesøg og andre ekskursioner fremhæves af flere deltagere som nogle af de mest lærerige og spændende oplevelser . . . Deltagerne lægger stor vægt på, at de følger undervisningen sammen med arbejdskammeraterne . . . Undervisningen skal baseres på samtalen . . . Ligeværdighed bliver nøgleordet i undervisningsformen . . . Følelser, oplevelser og engagement skal være omdrejningspunkter i undervisningsindholdet. Undervisningen skal kunne anvendes til at erkende og udvide muligheder i deltagerens hele livssituation«.

Beskæftigelseseffekten

Der er i dag omkring 250.000 arbejdsløse. Det skønnes, at forslaget har en beskæftigelseseffekt på 50 pct. Således vil 10.000 helårsdeltagere blive erstattet af 5.000 arbejdsløse, som får arbejde.

De to lovforslag om betalt frihed til uddannelse sigter også på at give arbejdsløse bedre uddannelsesmuligheder uden dog at fastholde nogen i arbejdsløshed. Men indtil nu er der hverken gennemført et systemskifte eller tilrettelagt en økonomisk politik på lønmodtagernes betingelser, som afskaffer arbejdsløsheden. Derfor må arbejdsløse have mulighed for at foretage sig noget aktivt og meningsfuldt sammen med andre mennesker frem for at blive bundet til isolation.

Tidligere forslag